

Principles of Management for Nursing Services and Nursing Education, Clinical Nursing & Nutrition & Dietetics
प्रिन्सिपलस् ऑफ मॅनेजमेंट फॉर नर्सिंग सर्विसेस अँड नर्सिंग एज्युकेशन,
क्लिनिकल नर्सिंग अँड न्यूट्रीशन अँड डायटिटिक्स

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

वेळ : ३ तास

गुण : 100

N. B. : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

सूचना : (1) **All questions are compulsory.**

- (२) त्या त्या उपप्रश्नासमोरील अंक त्यांचे गुण दर्शवितात.
- (2) Figure in the **right** indicates number of marks carried by that question or sub-question.
- (३) प्रत्येक उपप्रश्नाचे उत्तर सुमारे **150-200** (दिडशे-दोनशे) शब्दांमध्ये लिहावे.
- (3) **Each Sub-question should be answered in about 150-200 words.**
- (४) ज्या क्रमाने उमेदवाराने ऐच्छिक उपप्रश्न/पोटप्रश्न सोडविलेले असतील त्याक्रमाने अपेक्षित प्रश्नसंख्येइतक्या प्रश्नांची उत्तरे फक्त तपासली जातील व उर्वरित प्रश्नांची उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (4) Number of optional sub-questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved **ONLY** be assessed. Excess answers will **NOT** be assessed.
- (५) उदाहरणादाखल दिलेल्या प्रकरणाशिवाय उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः चे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये. अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (5) "Other than cited cases, candidate should not write roll number, any names (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised".
- (६) कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.
- (6) English version of the question shall be authentic in case of **any type** of any ambiguity.
- (७) प्रस्तुत प्रश्नपत्रिकेची सर्व उत्तरे फक्त मराठीतून किंवा फक्त इंग्रजीतून लिहिण्यास उमेदवारांना अनुमती देण्यात आली आहे.
- (7) Candidates may answer the question paper either in **Marathi** or in **English**.

P.T.O.

ZRM

2

1. अ) खालील दोन्ही उपप्रश्न सोडवा (प्रत्येकी ५ गुण) :

A) Attempt **both** the following subquestions (5 marks each) :

- i) परिचर्या सेवेमधील व्यवस्थापकीय कार्ये लिहा.
- i) What are the management functions in Nursing Services ?
- ii) वस्तुसूची म्हणजे काय ? वस्तुसूची नियमनाचे विविध मार्ग कोणते ?
- ii) What is inventory ? Write different methods of inventory control used in nursing.

1. ब) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा :

१०

B) Attempt **any one** of the following :

10

- i) नियोजनाचे घटक कोणते ते लिहा आणि परिचर्या सेवेतील त्याची अंमलबजावणी कशी होते ह्याविषयी लिहा.
- i) Explain the components of planning and its application to Nursing.
- ii) जबाबदारी विभागणी म्हणजे काय ? त्याची कारणे व पाच वैशिष्ट्ये लिहा.
- ii) Explain in detail about Delegation reasons for delegating and five objects of delegation.

2. अ) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा :

१०

A) Attempt **any one** of the following :

10

- i) कृतीमूल्यमापन म्हणजे काय ? त्याची उद्दीष्ट्ये कोणती ? आणि कृतीमूल्यमापनाचे विविध मार्ग कोणते ? ते लिहा.
- i) What is meant by performance appraisal ? What are the objectives and different methods of performance appraisal ?
- ii) परिचारिका भर्तीसाठी आवश्यक असे धोरणाचा आराखडा तयार करा.
- ii) Prepare a detailed recruitment plan/policy for new staff.

2. ब) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा :

१०

B) Attempt **any one** of the following :

10

- i) सामुदायिक वाटाघाटी म्हणजे काय ? त्याविषयी सविस्तर लिहा.
- i) Write in detail about the collective bargaining.
- ii) आपत्ती म्हणजे काय ? आपत्तीचे जनजीवनावर होणारे प्रमुख परिणाम कोणते ? आपात कालीन व्यवस्थापनेचे मूलभूत घटक कोणते ?
- ii) Define disaster. How does it affect the lives of the people ? Write fundamental aspects of disaster management.

3. अ) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा :
- A) Attempt **any one** of the following :
- परिचर्या प्रशिक्षण महाविद्यालय सुरु करताना कोणते घटक लक्षात घ्यावे लागतात ह्याविषयी सविस्तर लिहा.
 - Write in detail the factors to be considered while starting a new nursing college.
 - मूल्यमापन, मूल्यमापनाची उद्दिष्टे आणि त्याचे प्रकार व तंत्र याविषयी सविस्तर लिहा.
 - Write in detail about evaluation, purposes of evaluation, types and techniques of evaluation.
3. ब) खालीलपैकी दोन्ही उपप्रश्न सोडवा (प्रत्येकी ५ गुण) : १०
- B) Attempt both the following (each 5 marks) : 10
- परिचर्या संशोधनाचे महत्त्व काय ?
 - Discuss the importance of Nursing Research.
 - सामाजिक आरोग्याची व्याख्या लिहा. परिचर्या क्षेत्रातील सामाजिक आरोग्य परिचर्या ह्याची कोणतीही पाच मूलभूत तत्त्वे लिहा.
 - Define Community Health, Write any five principles of Community Health Nursing.
-
4. अ) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा : १०
- A) Attempt **any one** of the following : 10
- प्रौढांच्या सुदृढता मापनासाठी वापरण्यात येणारी परिचर्या पद्धती.
 - Application of Nursing process for assessing healthy adult.
 - दुःख आणि शोक यांची व्याख्या लिहा. एखादी गोष्ट गमवल्याचे (आरोग्य) रोगनिदानाने होणाऱ्या दुःखाचे टप्पे ह्यांची चर्चा करा या संदर्भात कुटुंबाला मानसिक दुष्ट्या सावरण्यास परिचारिकेचा सहभाग कोणता ते लिहा.
 - Define grief and mourning. Discuss the stages of loss & grieving and role of a nurse in helping family coping with loss and death.
4. ब) खालील एक उपप्रश्न सोडवा : १०
- B) Attempt **any one** of the following : 10
- श्रीमती सावित्री वय वर्षे ३५ ह्या मूत्रपिंडाच्या विकाराने पीडित आहे. त्या सध्या पेरिटोनियल डायलेसीस वर (पोटाखालील भागावर छिद्र करणे) आहेत त्यांना आठवड्यातून तीन वेळा हीमोडायलेसीस (रक्त बदलणे) करण्याचा सल्ला दिला आहे. वर दिलेल्या प्रकरणावरून खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा.
 - हीमोडायलेसीस मुळे होणारे गूते लिहा. २
 - पेरिटोनियल डायलेसीस च्या रुग्णाने घरी घ्यावयाची काळजी ह्या विषयी लिहा. ४
 - हिमोडायलेसीस व पेरिटोनियल डायलेसीस ह्यामधील फरक लिहा. ४
 - Mrs. Savitri, aged 35 years is a case of chronic renal failure and is advised hemodialysis three times a week. At present for same time she is on peritoneal dialysis.

Answer the following :

 - List the complications of hemodialysis. 2
 - Discuss home care for Mrs. Savitri on peritoneal dialysis. 4
 - Differentiate between hemodialysis and peritoneal dialysis. 4
 - लिव्हर सिन्होसिस (यकृत पेशींना इजा) ची कारणे लिहा. २
 - एकातून दुसरा विकार उद्भवण्याची कारणे स्पष्ट करा. ४
 - अशा रुग्णासाठी दिली जाणारी औषधे आणि त्याचे पथ्य यांचा तक्ता रेखाटा. ४
 - Write Etiology of cirrhosis of liver. 2
 - Explain pathophysiology of cirrhosis of liver. 4
 - Give an outline dietary and drug management in cirrhosis of liver. 4

5. अ) खालीलपैकी एक उपप्रश्न सोडवा :

A) Attempt **any one** of the following :

i) a) सी.सी.एफ. (कंजेस्टिव्ह कार्डियॅक फेल्युअर) ची कारणे लिहा.	२
b) सी.सी.एफ. ची लक्षणे सांगा.	३
c) सी.सी.एफ. रुग्णासाठी केली जाणारी परिचर्या सेवा ह्या विषयी लिहा.	५
ii) a) State etiology in C.C.F. (Congestive Cardiac Failure).	2
b) What are the clinical manifestations in CCF ?	3
c) Explain nursing care of patients with CCF.	5
ii) a) सी.व्ही.ए. (सेरेब्रोव्हस्कुलर अॅक्सीडंट) (मेदुंत रक्तस्राव) म्हणजे काय ते लिहा.	२
b) त्याचे व्यक्ती व कुटुंबावर होणारे परिणाम लिहा.	३
c) उजव्या बाजूच्या पक्षाघात झालेल्या रुग्णाची काळजी कशी घ्यावी ह्या विषयी थोडक्यात लिहा.	५
ii) a) Define CVA (Cerebrovascular Accident).	2
b) List the effects of CVA on the individual and the family.	3
c) Briefly describe the nursing management for a patient with CVA having right side hemiplegia.	5

5. ब) खालीलपैकी कोणताही एक उपप्रश्न सोडवा :

१०

B) Attempt **any one** of the following :

10

थोडक्यात लिहा.

i) a) टी.पी.एन. टोटल पॅरेंट्रल न्युट्रिशन (शिरेतून दिला जाणारा आहार).	३
b) प्रथिने त्यांचे प्रकार व कार्ये.	३
c) मूत्रपिंड विकार असलेल्या रुग्णाचा आहार.	४

Write in brief :

i) a) TPN – Total Parenteral Nutrition.	3
b) Proteins : types and functions.	3
c) Renal diet.	4
ii) a) पी.ई.एम. – प्रोटीन एनर्जी मालन्युट्रिशन (प्रथिनांच्या कमतरतेमुळे होणारे कुपोषण).	४
b) समतोल आहार.	३
c) 'अ' जीवनसत्व.	३
ii) a) PEM – Protein Energy Malnutrition.	4
b) Balanced Diet.	3
c) Vitamin A.	3